

Україна у фокусі

11 – 17 травня

2015 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>4</i>
<i>ТРИ МІСЯЦІ МІНСЬКИХ ДОМОВЛЕНОСТЕЙ: ПРИМАРА ПОЛІТИЧНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ.....</i>	<i>4</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

11
травня

Голова Луганської ОДА Геннадій Москаль заявив, що найімовірніше введе заборону на перетин лінії розмежування вогню всіма видами транспорту. За словами Москаля, такий захід необхідний, оскільки відбувається постійне порушення розпорядження про рух вантажів у бік окупованих територій.

12
травня

Генпрокурор України Віктор Шокін вніс до Верховної Ради два подання про надання згоди на арешт народних депутатів України Сергія Ключєва і Сергія Мельничука. Сергій Ключєв підозрюється у шахрайстві та привласненні майна шляхом зловживання службовим становищем, а Сергій Мельничук – у вчиненні низки кримінальних правопорушень, зокрема бандитизмі. За словами Віктора Шокіна, це не останні подання ГПУ у Верховну Раду щодо позбавлення депутатської недоторканості.

13
травня

У Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ заявили, що введена українською владою на лінії розмежування на Донбасі пропускна система істотно обмежує можливість людей залишити зону бойових дій.

14
травня

Кабінет Міністрів звільнив Зоряна Шкіряка з посади в.о. голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій і призначив головою цього відомства Миколу Чечоткіна.

Президент України Петро Порошенко і Президент Франції Франсуа Олландь під час зустрічі обговорили відправлення миротворців на Донбас. Порошенко зазначив, що Україна цінує підтримку Франції у просуванні мирного процесу.

У Верховній Раді зареєстровано постанову про відставку Авакова. Ініціатором постанови виступила група з 18 народних депутатів, серед яких представники Блоку Петра Порошенка, «Самопоміч» і позафракційні, які вимагали інформації від міністра внутрішніх справ про результати внутрішнього розслідування неналежних дій заступника глави МВС Сергія Чеботар. «Якщо керівництво МВС далі ігноруватиме справу свого очищення, комітет Верховної Ради з протидії корупції сконцентрує всі наші сили на заміні всього керівництва МВС», – заявив голова парламентського комітету з протидії корупції Єгор Соболев.

15
травня

Президент України Петро Порошенко підписав ухвалені Верховною Радою закони про декомунізацію України. Документами забороняється радянська символіка, засуджується комуністичний режим, відкриваються архіви радянських спецслужб та визнаються борцями за незалежність України УПА й інші організації.

Сьогодні не існує альтернативи повному втіленню Мінських угод, і це чітка, скоординована позиція із США, а також партнерами в «Нормандському форматі» – Німеччиною і Францією. Про це заявив Петро Порошенко на засіданні Національної ради реформ, поінформувавши про підсумки своїх переговорів з державним секретарем США Джоном Керрі та його помічником з питань Європи та Євразії Вікторією Нуланд.

II. Аналітична довідка

ТРИ МІСЯЦІ МІНСЬКИХ ДОМОВЛЕНОСТЕЙ: ПРИМАРА ПОЛІТИЧНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Протягом минулого тижня відбулося одразу кілька примітних зустрічей керівників і високопосадовців різних країн, присвячених темі виконання так званих мінських домовленостей щодо врегулювання ситуації на Донбасі, підписаних 12 лютого цього року. Зокрема, за минулі кілька днів канцлер Німеччини Ангела Меркель встигла провести зустрічі з президентами Росії та України Володимиром Путіним і Петром Порошенком, український прем'єр-міністр Арсеній Яценюк зустрівся з президентом Франції Франсуа Олландом, а державний секретар США Джон Керрі побачився з Путіним і російським міністром закордонних справ Сергієм Лавровим. Перемовини в ході цих зустрічей зачепили й тему дотримання умов мінських угод, зокрема їхньої політичної частини.

*Чим зумовлена активізація дипломатичних зусиль
довкола мінських угод?
Які перспективи виконання їх політичних положень?*

Протягом трьох місяців після підписання угод у Мінську для всіх зацікавлених сторін стало очевидно, що базові умови перемир'я – припинення вогню та відведення важкої техніки – так і не було виконано до кінця, передусім внаслідок регулярного порушення цих вимог із боку сепаратистів із самопроголошених Донецької та Луганської народних республік (ДНР і ЛНР).

З іншого боку, за цей час усе ж було досягнуто певного затишшя бойових дій, що дозволило учасникам протистояння на Донбасі та світовим лідерам звернути

пильнішу увагу на виконання політичної частини домовленостей.

Крім того, очевидно, що ситуація невизначеності з урегулюванням ситуації на сході України не надто вигідна керівникам європейських держав і США. Для перших постійна напруга біля власних східних кордонів і втрати від розірваних економічних зв'язків із Росією є постійними подразниками, які змушують їх час від часу повертатися до спроб вирішити українсько-російську проблему. Для керівництва США, яке останнім часом намагається вести прагматичну зовнішню політику на

всіх фронтах, Росія хоч і втратила статус партнера, однак усе ще сприймається як імовірний ситуативний союзник у розв'язанні проблем в інших куточках світу. Відповідно, бажання країн Заходу завершити конфлікт на Донбасі за допомогою політичного діалогу цілком зрозуміла.

Інша річ, що реалістичність таких задумів у найближчій перспективі – у край низька. Згідно з побажаннями авторів мінських домовленостей, які досі плекають багато західних лідерів, політичне врегулювання конфлікту на Донбасі має спертися на дві ключові умови: закріплення особливого статусу непідконтрольних Києву територій в Конституції та проведення там місцевих виборів. Водночас основна перешкода до втілення цих умов у життя лежить передусім у площині кардинальних розбіжностей у їх тлумаченні з боку української влади та керівництва сепаратистських утворень.

З одного боку, лідери ДНР і ЛНР – зрозуміло, за ініціативою Москви – вже відмовилися від ідеї формального відокремлення від України, що нібито має зблизити їхню позицію з позицією української влади. На ділі ж ситуація почала розвиватися в протилежному напрямку. Для сепаратистів і їхніх російських керівників особливий статус в межах України означає отримання повної політичної самостійності за умов збереження і збільшення фінансової підтримки з боку Києва. Цією ідеєю, зокрема, був пронизаний проект змін до Конституції України, надісланий 12 травня представниками ДНР і ЛНР до створеної президентом Порошенком Конституційної комісії.

Українська сторона, зі свого боку, схиляється до іншого варіанту, а саме доповнити де-факто політичне відокремлення окупованих територій переведенням їх на фінансове самозабезпечення і таким чином зняти з себе тягар їх економічної підтримки. Водночас аби відповідати вимогам мінських домовленостей в офіційного Києва є цілком очевидна можливість проведення реформи децентралізації, що передбачатиме внесення змін до Конституції. Розумно проведена децентралізація цілком відповідатиме духу мінських угод, однак у нинішніх умовах ніяк не вплине на статус сепаратистських регіонів. Незмогу втілити в життя особливий статус окремих територій Донбасу українська влада – цілком закономірно – зможе пояснити тим, що виконання цього пункту неможливо без виводу усіх російських військ з території України та відновлення повного контролю над українсько-російським кордоном.

Схожою є ситуація і з місцевими виборами. Вимога до української влади провести вибори на непідконтрольних їй територіях в умовах їх окупації не лише нагадує подвійні стандарти, а й виглядає доволі наївно. Зрозуміло, що Київ не зможе контролювати виборчий процес на цих територіях і тому не зможе його легітимізувати незалежно від того, чи правила проведення виборів буде формально погоджено обома сторонами. За таких умов голосування на територіях ДНР і ЛНР мало чим відрізнятиметься від попередніх псевдовиборів 2 листопада і жодним чином не наблизить політичне врегулювання конфлікту. Водночас якщо звернути

увагу на пропозиції лідерів-сепаратистів щодо місцевих виборів, які вони також озвучили 12 травня, стає зрозуміло, що вони прагнуть зберегти за собою повну монополію на регулювання виборчого процесу, повністю усунувши від цього Київ.

Загалом розвиток взаємовідносин України та окупованих російськими військами та проросійськими сепаратистами територій з усією очевидністю вказує на те, що політична частина мінських домовленостей приречена на невдачу, адже ставить перед собою недосяжні цілі. Бажання західних лідерів триматися за цю формулу

зрозуміле, адже це тягне за собою докладання відносно небагатьох зусиль для досягнення бажаного результату. Однак, можливо, саме час усвідомити, що для того, аби цей результат став реальністю, слід відмовитися від шляху найменшого спротиву. На практиці це означатиме більше не таїти абсолютну несумісність інтересів двох сторін конфлікту, приховуючи її за розмитими політичними формулюваннями, а шукати нових шляхів того, як Україна може цивілізовано налагодити відносини з непідконтрольними їй окупованими територіями.

Висновки

Таким чином, низка дипломатичних зустрічей довкола прогресу у виконанні мінських домовленостей була покликана зрушити з мертвої точки процес виходу з поточної ситуації невизначеності, що не вигідна практично нікому з учасників переговорного процесу. Поза тим, шанси справжнього політичного врегулювання конфлікту на Донбасі завдяки виконанню закладених у мінських угодах положень про особливий статус окремих територій і проведення там місцевих виборів близькі до нуля, адже їх реалізація ніяк не змінить положення окупованих територій. Це дозволяє зробити очевидний висновок, що мінський формат політичного врегулювання конфлікту на Донбасі потребує серйозного перегляду.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Олексій Сидорчук

Редактор випуску: Ірина Філіпчук